

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2017

**RELIGIESTUDIES V1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 150

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 11 bladsye.

AFDELING A**VRAAG 1 (VERPLIGTEND)**1.1 1.1.1 **Dialogoog**

- Die "dialogoog" verwys gewoonlik na 'n gesprek tussen twee partye.
- Toegepas op godsdiens, die term se basiese betekenis is 'n gesprek tussen twee of meer godsdienste. (2)

1.1.2 **Sinkretisme**

- Die term kom van die Griekse woord '*Synkretismos*'.
- As twee godsdienste bymekaar kom, en soms word 'n nuwe godsdiens(groep) gevorm. (2)

1.1.3 **Fundamentalisme**

- Hulle dring aan op die letterlike interpretasie van hul heilige teks.
- Die streng navolging van die manier om God te dien. (2)

1.1.4 **Dogma**

- Dit het twee skakerings van betekenis wat relevant is in die konteks van godsdiens.
- Hierdie konsep verwys na 'n beginsel, leerstelling of stelsel, wat deur 'n kollektiewe godsdienstige gesag neergelê is.
- Dogma het ook 'n ekstra konnotasie wat van kollektiewe godsdienstige gesag is. (2)

1.1.5 **Nomadies**

Leef soos 'n swerwer, trek van plek tot plek, bly nie lank op een plek nie en bou geen permanente struktuur nie. (2)

- 1.2
- Dwelms
 - Alkohol
 - Dobbels
 - Dogma
 - Nomadiese
 - Prostitusie
 - Pornografie
- (Enige 4 x 1) (4)

1.3 Godsdienstige vryheid

- Dit is 'n beleid (gewoonlik 'n regeringsbeleid) waarvolgens die mense van 'n land vry is om aan enige godsdiens van hul keuse te behoort en om daardie godsdiens in die openbaar te beoefen.
- Burgers in 'n land word aangemoedig om uiteenlopende godsdienste met respek te behandel.
- Bywoning en beoefening van godsdienstige aktiwiteite is vry en word vrywillig gedoen. (Enige 2 x 2) (4)

1.4 1.4.1 Politeïsme (2)

1.4.2 Teïsme (2)

1.4.3 Sinkretisme (2)

1.4.4 Monoteïsme (2)

1.4.5 Ateïsme (2)

- 1.5 1.5.1 C / die oortuiging dat elke aksie 'n uitwerking het op 'n siel se gemoedstoestand het en die kans om *moksha* te verkry
- 1.5.2 B / die kweek van positiewe verhoudings tussen sektore van godsdienstige instansies. 'n Poging om eenheid van kerke weer te bewerkstellig
- 1.5.3 D / 'n wye verskeidenheid van geestelike oefeninge en tegnieke wat uitgevoer word om religieuse resultate te bereik
- 1.5.4 E / 'n godsdiens wat deur die staat ondersteun word
- 1.5.5 A / 'n uitvinding wat probeer om 'n verskynsel of 'n gebeurtenis te verduidelik (5 x 2) (10)

1.6 1.6.1 Onwaar

1.6.2 Onwaar

1.6.3 Waar

1.6.4 Waar

1.6.5 Onwaar (5 x 2) (10)

1.7 Godsdienste is 'n stelsel van geloofsoortuigings en aanbidding. (2)

[50]

AFDELING B**VRAAG 2****2.1 Ontwikkeling van die inheemse Afrika-kerke in Suid-Afrika.**

- Die inheemse Afrika kerke het teen ongeveer die einde van die 1800's begin .
- Ontstaan, hoofsaaklik as protes deur Afrika Christelike leiers teen blanke oorheersing in die kerk waar hulle gewerk het.
- Baie van die hierdie leiers is in sendingskole opgevoed en hul opleiding in , sendingkerke ontvang , nadat hulle as priesters of predikante bevestig is, is hulle minder as hul blanke kollegas betaal en het nie volle beheer oor die kerk se finansies gekry nie.
- Baie van hulle het dus hul kerkverband verlaat en 'n kerk van hul eie begin, wat op dieselfde leringe gevolg het as die kerke wat hulle verlaat het.
- Hierdie kerke het as Ethiopiese kerke bekend gestaan.
- Die naam kom van 'n Bybelvers en ook van die land Ethiopië, wat 'n simbool vir Afrika geword het.
- Nog 'n groep AGK (Afrika Geïnisieerde Kerke), bekend as die Sioniste, het vroeg in die 1900's ontwikkel.
- Kort daarna het soortgelyke kerke in Suid-Afrika ontstaan. Hulle was nie dieselfde nie maar het almal genesing, die werk van die Heilige Gees, doop en 'n gedissiplineerde leefwyse beklemtoon.

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (10)

2.2 2.2.1 Evangelisme

- Is 'n vorm van sendingwerk wat veral op gevalle of nie-aktiewe of afvallige lede van hul eie godsdiens, eerder as buitestaanders fokus.
- Dit beteken om ander tot jou godsdiens te bekeer. (4)

2.2.2 Proselietmakerery

- In Grieks beteken die woord "*eluthos*" vreemdeling of bekeerling.
- Dit was gebruik om te verwys na iemand wat van een godsdiens na 'n ander godsdiens bekeer. (4)

2.3 Vyf tipes mites

- Skeppingsmites
 - Verhale wat natuurverskynsels verduidelik
 - Mites oor 'n groot vloed
 - Mites oor die moedergodin
 - Helde / Stigsterslegendes.
 - Hoe die wêreld begin het.
 - Oorsprong van natuurlike gebeurtenisse van lewe en dood.
- (Enige 5 x 2) (10)

2.4 2.4.1 Geloof

- Dit beteken 'n sterk opinie, gevoelswaarde.
 - Dit beteken ook geloofsoortuigings of godsdiens.
- (6)

2.4.2 Mite

- 'n Mite is 'n storie van bonatuurlike wesens van die wêreld wat as waar geglo word.
 - Mite bied verduidelikings aan oor hoe onverklaarbare natuurlike verskynsels, sosiale gebruik ens. Tot stand gekom het.
 - Mites word gebruik om die dieper betekenis van lewe te verduidelik.
 - 'n Verhaal is 'n weergawe van gebeure, ondervindings ens., wat belangrik in godsdiens is.
 - 'n Verhaal het ook 'n doel en morele lering.
- (6)

2.5 Rol van rituele

- Stel formele aksies of gedrag met 'n seremoniële doel.
- Word gereeld binne 'n bepaalde omgewing uitgevoer.
- Vestig 'n roetine wat gebruik word om waarheid en waarde aan volgelinge te leer.
- Dit moedig aan en herbevestig identiteit en toewyding.
- Dit bring na mense gemeenskaplike belangstellings en gelowe.
- Dit laat hulle toe om hul geskiedenis te vier en te onthou.
- Dit versterk groepsbande ongeag of die ritueel plaasvind in die families, by die huis, by die skool, binne godsdienstige organisasies of nasionaal.
- Rituele vind op spesiale plekke en tye plaas.
- Wat alles help om die belangrikheid van die geleentheid vir diegene wat daaraan deelneem, te beklemtoon.
- Rituele dra tot mense se idees van wie hulle is – hulle gevoel van identiteit – en laat hulle deel van 'n gemeenskap voel.

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.*

(10)
[50]

VRAAG 3**3.1 Inter-godsdienstige dialoog**

- Dialoog begin wanneer mense mekaar ontmoet en met mekaar begin kommunikeer.
- Dialoog is nie beperk tot mense wat aan verskillende godsdienste behoort en die leerstellings van hul onderskeie gelowe vergelyk nie.
- Dialoog beteken eintlik dat mense wat aan verskillende gelowe behoort in situasies in die werklike lewe met mekaar praat.
- Dit vind plaas wanneer gewone mense uit verskillende gelowe met mekaar praat dat verhoudings opgebou word en dat hulle gemeenskaplike menslikheid begin deel.
- Dialoog is dus van uiterste belang in situasies van godsdienstige diversiteit.
- Hoe meer mense verskillende gelowe met mekaar in aanraking kom, hoe meer dialoog sal daar tussen hulle wees.

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (6)

3.2 3.2.1 Instellings van oorgang (Rites of passage)

- Instellings is seremonies / rituele wat oorgang aandui.
- Dui die verandering van een stadium van die lewe na 'n ander aan

(2)

3.2.2 Ubuntu

- In Tradisionele Afrika –etiek alle mense behoort met respek en sorg behandel te word.
- *'Umntu ngumntu ngabantu'*

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (2)

3.2.3 Missie

- Sending is afkomstig van die Latynse woord *mittere* wat beteken "om te stuur".
- Die woord is met Christus se sending van sy dissipels om die Christelike boodskap te verkondig, geassosieer.

(2)

3.2.4 Godsdienstige imperialisme

- Wanneer 'n magtige godsdiens na 'n ander streek of land versprei en die hoofgodsdiens van daardie land word.
- Die doel is om mense van hul huidige godsdienste te bekeer.

(Enige 1 x 2) (2)

3.2.5 Doktrine

- Dit is 'n sinoniem vir onderrig.
- Soms gebruik om te verwys na die hele stel oortuigings in 'n godsdiens.
- Leerstelling is 'n verklaring van noodsaaklike oortuigings
- Dit funksioneer om te verseker wat noodsaaklik is vir die godsdiens. (2)

3.3 Verskil tussen die volgende begrippe in godsdiens:

Meditasie

- 'n Wye verskeidenheid geestelike oefeninge of tegnieke wat onderneem word om godsdienstige resultate te behaal.
- Is 'n vorm van verstandelike en geestelike dissipline wat in verskillende godsdienstige tradisies gebruik word. (4)

Gebed

- Verwys na woorde of aksies om vir 'n spesiale doel met die Heilige Wese te kommunikeer.
- Dit is die direkte kommunikasie tussen God en die mense (4)

Aanbidding

- Sluit beide uitdrukking van verwysing na 'n goddelike wese of bonatuurlike krag in.
- Aanbidding beklemtoon die fokus van aanbidding – en is 'n vorm van godsdienstige beoefening met 'n geloofstelsel en rituele.
- Dit verduidelik ook hoe aanbidders hierdie fokus toon (4)

3.4 Die Batswana noem God Molimo (2)

- Die Batswana God word as deel van die hele lewe beskou–
- En word nie in godsdienstige en spirituele aspekte verdeel nie.
- Alle lewe is heilig. (4)

3.6 Rol van die voorvaders in Afrika Tradisionele Godsdiens (ATG)

- Hulle is boodskappers van die Skepper.
- Hulle word deur volgelingen gesien as toesighouers van die fisiese wêreld.
- Hulle sorg vir die welsyn van die lewendes.
- Hulle onthul hulself deur drome en soms deur visioene om met die lewendes te kommunikeer.
- Om met God te kommunikeer gebruik die lewendes voorvaders – hulle is tussengangers. (12)

- 3.7 God word bereik deur voorvaderlike geeste wat as tussengangers vir die mense dien en wat dikwels deur drome kommunikeer. (4)
- Waarsêers help mense om hul drome te verstaan. (4)

[50]

VRAAG 4

- 4.1 4.1.1 Rol van vroue in Afrika Tradisionele Godsdienst (2)
- 4.1.2
- Gestruktureerde onderhoud is manier van data-insameling deur 'n navorser waar voorafbereide vrae gebruik word met 'n monster van respondente. Die vrae word in 'n vasgestelde orde gevra.
 - Ongestruktureerde onderhoud: vrae word nie vooraf geformuleer nie. Die vrae word gevra namate die onderhoud vorder en word bepaal deur die verloop van die onderhoud. (4)
- 4.1.3
- Vra 'n paar vrae oop-vrae. Dit het meer as 'n enkel woord as 'n antwoord nodig. Dit begin dikwels met die woorde : Wat? Waarom? Wanneer? Wie? Hoe? Waar?
 - Vra 'n paar geslote vrae. Dit het 'n enkele woord as antwoord nodig, byvoorbeeld JA of NEE.
 - Vermoë tweeledige vrae, wat twee dinge gelyktydig vra byvoorbeeld: wat is die rol wat vroue behoort te vervul en hoe voel hulle hieroor.
 - Hou vrae kort en tot die punt. (Enige 3 x 2) (6)
- 4.1.4
- Hindoeïsme
 - Afrika Tradisionele Godsdienst
 - Judaïsme
 - Taoïsme (4)
- 4.2 4.2.1 Nie-gewelddadige verzet is 'n strategie van aktiviste wat teenstand wil bied teen ongeregtigheid met vreedsame nie-samewerking. (2)
- 4.2.2 Gandhi – Hy was 'n Hindoe. (2)
- 4.2.3
- “Ek beskou) nie-gewelddade passiewe verzet as 'n nie-revolusionêre en dus 'n heel wettige en menslike politieke druktegniek ...”
 - “... vir mense wat alle doeltreffende vorms van grondwetlike strewes ontsê is ...”
 - 'n Godgegewe krag – hetsy of dit deur die staat of ander individue meebring word, moet onverbidlik teengestaan word in die gees van verzet wat deur die heilige Petrus getoon is ...”
 - “... families leiding moet neem en ly: die Pad na Vryheid is via die kruis.”
- LET WEL:** *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (4)

4.2.4 Dit is meer effektief

- Daar is nie 'n verlies aan menselewe nie.
- Eiendom word respekteer en nie beskadig nie.
- Dit is 'n manier van vreedsame verandering.
- Probleme word aangespreek by wyse van onderhandelings en konsultasies.

Dit is minder effektief

- Die regering neem nie die probleem van mense ernstig op nie.
- Baie tyd en hulpbronne word vermors.
- Mense word meer kwaad omdat die prosesse so lank duur. (6)

4.2.5 **Godsdienstige vryheid en godsdienstige verdraagsaamheid**

- Die twee terme is nou verwant.
- Godsdienstvryheid word bepaal deur die regering van die dag.
- Dit is 'n omgewing wat geskep word vir die vrye uitdrukking en praktyke van godsdienstige beoefening.
- Godsdienstige verdraagsaamheid hang grootliks af van die houding van godsdienstige groepe of individue binne 'n bepaalde gemeenskap.
- Dit is die aanvaarding en respek van die godsdienstige oortuigings en beoefening van ander mense sonder enige voorwaardes.
- Godsdienstvryheid is goeie voorbereiding vir godsdienstige verdraagsaamheid.

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (10)

4.3 **Verduidelik Karl Marx se idees oor bevryding en godsdiens.**

- Karl Marx se idee oor die mislukking van kapitalisme om na die behoeftes van die werkersklas om te sien, het 'n invloed op sy idee oor die ekonomie gehad.
- Hy het gesien hoe ryk nyweraars en fabriekseienaars die werkers uitbuit deur hulle min te betaal en hulle gedwing om in haatlike toestande te leef en te werk.
- Hy het geglo dat godsdiens gehelp het om ongelykhede wat 'n bron van konflik tussen die verskillende klasse in die samelewing was, in stand te hou omdat hulle 'n geloof van swaarkry met die oog daarop om 'n plek in die hemel te verdien verkondig het.
- Hulle het nie die ongeregthede en die gierigheid van die eienaars bevraagteken nie, maar die las van die swaarkry op die werkers geplaas.
- Marxs se idee het teoloë beïnvloed om meer krities denke oor godsdiens en die rol daarvan in die samelewing en die onregverdige strukture te bevraagteken.

(10)
[50]

VRAAG 5

- 5.1
- Shamima Shaikh – Islam
Uitsluiting uit gemeentelik gebed
 - Anu Pillay – Hindoeïsme
Uitsluiting uit die tempel.
 - Hulle ervaar een of ander vorm van uitsluiting as gevolg van hulle geslag. (8)

5.1.1 Hulle ervaar een of ander vorm van uitsluiting as gevolg van hulle geslag. (2)

- 5.1.2
- Ek stem saam met hulle omdat daar teen hulle gediskrimineer word.
 - Ek stem saam nie omdat hulle verdien om so behandel te word nie.

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (2)

5.2 **Belangrikheid van simbole.**

- Klanke kan simbole wees.
- Die klank van 'n klok wat vanaf 'n kerkoring kom kommunikeer met Christene as 'n heilige seremonie of gebeurtenis gaan plaasvind.
- Klokgeluide word ook tydens Hindoe diens gebruik.
- Boeddhiste gebruik klokke of ghongs op ander maniere om die heilige OM klank voort te bring.
- Klere kan godsdienstige simbole wees.
- Reuke kan godsdienstige simbole wees.
- Wierook maak rook wat opstyg as 'n offer aan God, of die Opperwese.
- Dit kan 'n vertrek geheimsinnig laat lyk en voel.
- Gebare en aksies kan godsdienstige simbole wees.
- Die maak van die teken van die kruis in die Christelike geloof.
- Onderwerping van jouself in Islam.
- Rondom die arati in Hindoeïsme loop. (10)

- 5.3 5.3.1
- Dit was mondelik oorgedra.
 - Die verhaal was later in die Ou Testamentiese manuskripte aangeteken.
 - Die Ou Testamentiese manuskripte was versigtig gepreserveer totdat dit deel van die Bybel geword het. (2)

5.3.2 Om ander te leer oor die voortdurende stryd tussen goed en kwaad. (2)

- 5.3.3
- Dawid het geglo dat die kwaad nooit die goeie sou oorwin nie.
 - Hy het nie Saul se wapenrusting nodig gehad om die kwaad te oorwin nie .
 - Wat hy nodig gehad het was om aan die kant van die goeie (God) te wees. (4)

5.3.4 **Narratief (verhaal)**

- 'n Verhaal is 'n weergawe van gebeure, ondervindings ens. wat belangrik in godsdiens is.
- 'n Verhaal het ook 'n doel en morele leringe. (4)

5.3.5 **Volgens die vertelling, wat verteenwoordig Dawid?**

- David verteenwoording die Goeie en vir God.
- Hy het geweier om die wapenrusting wat Saul hom gegee het en het op God staatgemaak om Goliat te verslaan, (4)

5.4 **Noem VIER plegtighede (rites) van oorgangstadiums.**

- Geboorte rituele
- Inisiasie / puberteitsrites
- Huweliksrites
- Sterfte-rites (4)

5.5 **Verduidelik die volgende begrippe in die konteks van godsdiens:**

Sekularisme -

- Verwys nie na enige god of gode nie.
- Dit behels etiek gebaseer op redenasie oor die menslike natuur.
- Die begrip van die heelal is suiwer wetenskaplik.
- Dit doen nie 'n beroep op godsdienstige verduideliking vir lewe of wêreld nie.

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (4)

Ekumenisme

- Is afgelei van die Griekse woord 'oikoumene' wat "die hele bewoonde wêreld beteken
- Dit was oorspronklik gebruik om te verwys na die bevordering van 'n visie van eenheid onder die verskillende Christelike gemeenskappe wat na die dood van Jesus gevorm het.
- Vandag verwys dit na aktiwiteite wat daarop gemik is om eenheid en samewerking tussen Christelike denominasies te vind wat na die hervorming in Europa ontwikkel is.

LET WEL: *Enige relevante antwoorde moet gekrediteer word.* (4)

[50]

TOTAAL AFDELING B: 100
GROOTTOTAAL: 150